

INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GRAJEWSKIEGO ZA ROK 2014

Panie Przewodniczący, Wysoka Rado.

Przedstawiam informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu grajewskiego za rok 2014. Informacja została opracowana na podstawie szczegółowej oceny stanu sanitarno – epidemiologicznego naszego powiatu, dokonanej przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Grajewie.

Państwowa Inspekcja Sanitarna wykonuje swoje zadania poprzez sprawowanie bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Szczególny nacisk kładzie na nadzór nad warunkami epidemiologicznymi, zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku, higieny pracy, higieny komunalnej, higieny procesów nauczania, wychowania, wypoczynku i rekreacji.

Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań profilaktycznych.

W 2014 roku nadzorem objęto 910 obiektów, przeprowadzono 1287 kontroli. Wydano 213 decyzji merytorycznych i 211 decyzji płatniczych. Nałożono 30 mandaty karne na kwotę 3650 zł.

**OCENA STANU SANITARNEGO W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA
ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH
DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ ORAZ PRODUKTÓW KOSMETYCZNYCH**

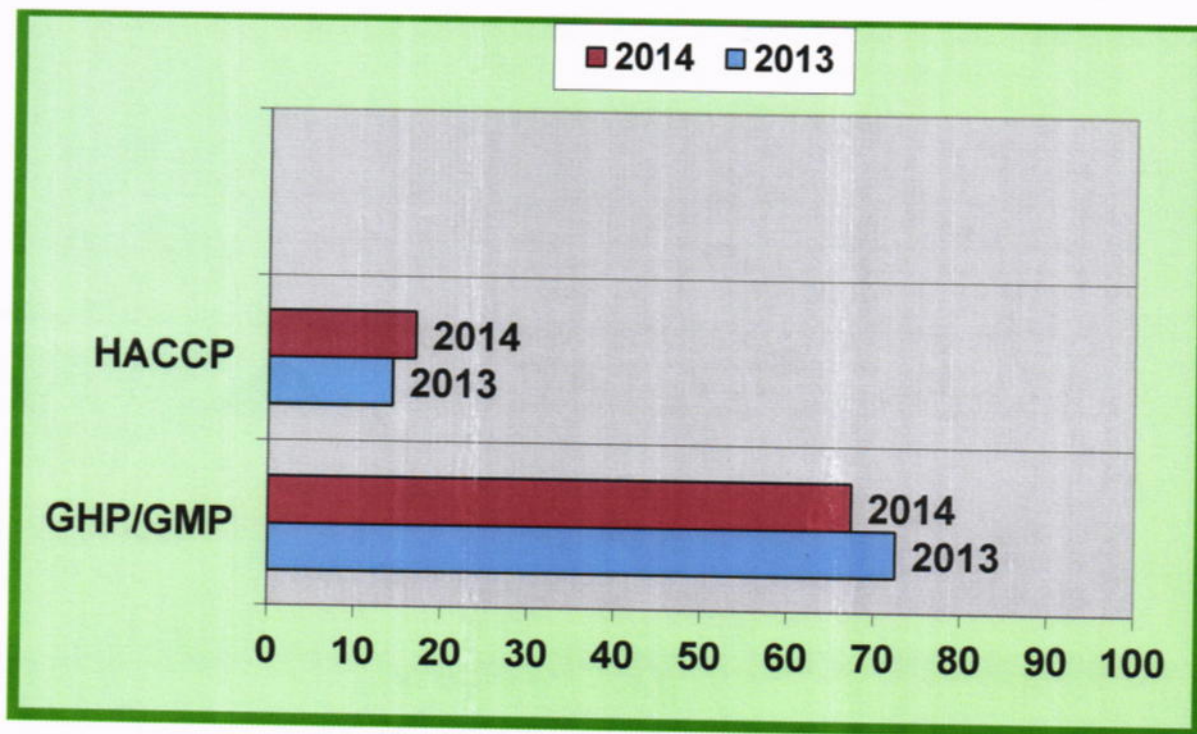
1. Ocena stanu sanitarnego obiektów żywności i żywienia oraz produktów kosmetycznych

Państwowa Inspekcja Sanitarna powiatu grajewskiego w roku 2014 obejmowała nadzorem 538 prowadzących działalność zakładów żywności i żywienia oraz 1 zakład produkcji kosmetyków i 7 obiektów obrotu produktami kosmetycznymi.

W roku 2014 zatwierdzono 47 zakładów, w tym 1 automat do lodów, 28 zakładów obrotu żywnością (21 sklepów, w tym 1 supermarket, 1 kiosk, 5 obiektów ruchomych i tymczasowych, 1 inny obiekt obrotu żywnością) oraz 18 zakładów żywienia zbiorowego, w tym 11 zakładów żywienia otwartego (z czego 6 to zakłady małej gastronomii) i 7 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego (1 stołówka w domach wczasowych, 3 stołówki szkolne, 2 stołówki na koloniach i obozach, 1 inny zakład żywienia)

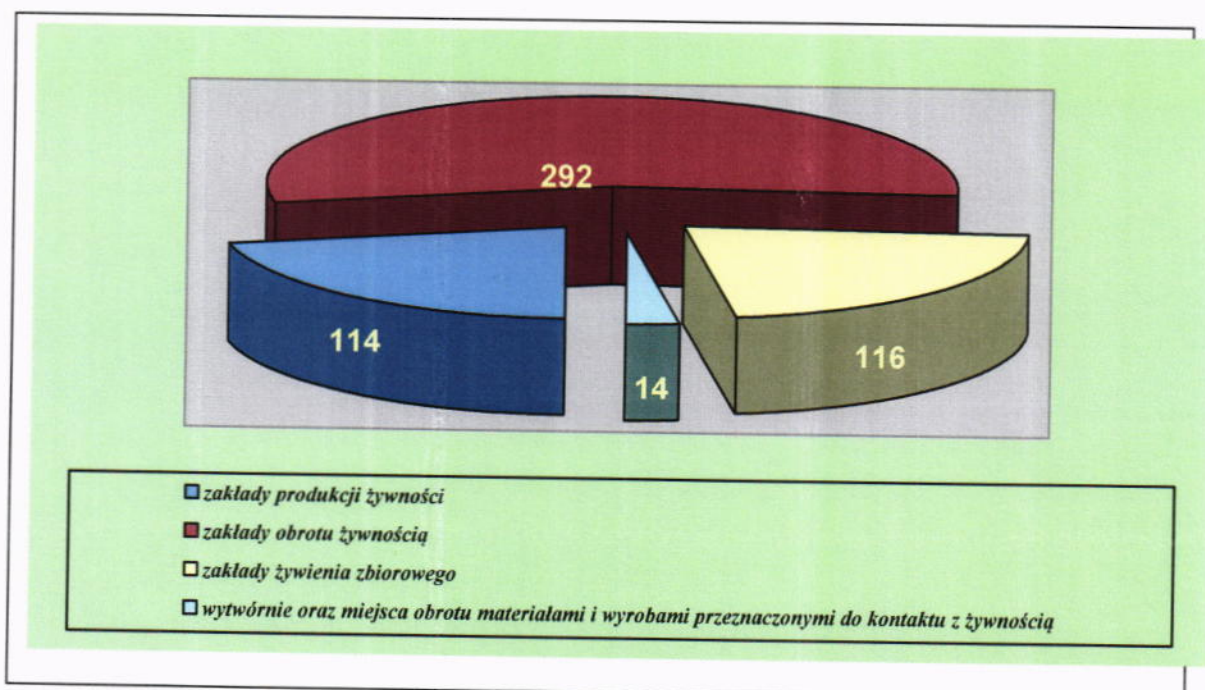
W wyniku prowadzonego nadzoru stwierdzono, iż **223** zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP, natomiast **56** - system HACCP.

Odsetek zakładów z wdrożonymi systemami GHP/GMP oraz HACCP w porównaniu do roku 2014

Struktura zakładów objętych nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego prowadzących działalność w 2014 roku.

Spośród obiektów ujętych w rejestrze zakładów podlegających Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowano łącznie 331 zakłady. W 275 obiektach dokonano oceny wg jednolitych kryteriów ujętych w arkuszach oceny stanu sanitarnego lub arkusza oceny zakładu produkcji /obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 83,08% zakładów poddanych inspekcji.

Na podstawie ocen stanu sanitarnego dokonanych w oparciu o jednolite kryteria zawarte w ww. arkuszach nie stwierdzono, podobnie jak w roku 2013, obiektów niespełniających wymagań prawa, najczęściej dla obiektów szacowano niskie i średnie ryzyko (tylko dla 1 zakładu oszacowano wysokie ryzyko).

Spośród skontrolowanych **zakładów produkcji żywności** obiektami wykazującymi najwięcej nieprawidłowości były piekarnie. W ww. obiektach przeprowadzono w sumie 13 kontroli i rekontroli. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 7 decyzji administracyjnych. Osoby winne zaniedbań ukarano grzywną w drodze mandatu karnego - nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 200,00zł.

Do właścicieli ww. grupy obiektów wystosowano wystąpienie informujące o zmianie przepisów dotyczących znakowania oraz o konieczności dostosowania stosowanych etykiet do wymagań przepisów prawa

W grupie zakładów obrotu żywnością najczęściej stwierdzano nieprawidłowości w sklepach spożywczych. Państwowa Inspekcja Sanitarna w omawianej grupie obiektów przeprowadziła 269 kontroli i rekontroli, w tym 10 kontroli interwencyjnych. W celu wyegzekwowania od przedsiębiorców usunięcia stwierdzonych naruszeń prawa wydano 49 decyzji administracyjnych. W toku działań kontrolnych nałożono 12 mandatów karnych na łączną kwotę 1200,00zł.

W grupie zakładów żywienia zbiorowego najwięcej nieprawidłowości stwierdzano w zakładach żywienia zbiorowego otwartego. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego sprawując nadzór przeprowadzili w omawianej grupie obiektów 99 kontroli i rekontroli, w tym 1 interwencyjną. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał w sumie 17 decyzji administracyjnych. Na osoby winne zaniedbań nałożono 8 grzywnien w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 850,00zł. Wystosowano 10 wystąpień, w tym 6 w sprawie jakości żywienia, 2 w sprawie procedur opartych na zasadach systemu HACCP, 1 w związku z wynikami badań pobranych próbek oraz 1 w sprawie przestrzegania zasad higieny osobistej

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości w zakładach sektora spożywczego skontrolowanych w roku 2014 należały:

- uchybienia w zakresie opracowania lub wdrożone procedur opartych na zasadach systemu HACCP;
- uchybienia w opracowaniu, wdrożeniu lub przestrzeganiu procedur GHP i GMP

Pracownicy Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej oprócz kontroli kompleksowych przeprowadzonych z wykorzystaniem arkuszy oceny stanu sanitarnego dokonywali również nw. kontroli tematycznych, wycinkowych:

- *Ocena znakowania środków spożywczych stosowanych jako surowiec w produkcji artykułów spożywczych i przyrządzaniu potraw oraz znakowania środków spożywczych wytwarzanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu*

grajewskiego, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości znakowania środków spożywczych zawierających GMO, środków spożywczych wprowadzanych do obrotu luzem, w tym mięsa i przetworów mięsnych, wyrobów cukierniczych i ciastkarskich.

- Ocena higieny produkcji potraw (wyrobów gotowych), zachowania ciągłości łańcucha chłodniczego surowców, półproduktów i potraw (wyrobów gotowych)
- Ocena warunków wprowadzania do obrotu mięsa i jego przetworów
- Ocena higieny obrotu artykułami spożywczymi, zachowania łańcucha chłodniczego oraz przestrzegania terminów przydatności do spożycia (dat minimalnej trwałości) wprowadzanej do obrotu żywności
- Ocena stopnia wdrożenia przez zakłady zasad GHP/GMP oraz procedur opartych na zasadach systemu HACCP
- Ocena higieny produkcji oraz jakości sposobu żywienia, w tym w miejscach wypoczynku dzieci i młodzieży
- Ocena prawidłowości wprowadzania do obrotu suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego
- Ocena warunków stosowania i znakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością
- Ocena warunków przechowywania środków spożywczych (surowców, półproduktów i wyrobów gotowych), ze szczególnym uwzględnieniem przestrzegania temperatur magazynowania oraz terminów przydatności do spożycia (dat minimalnej trwałości)

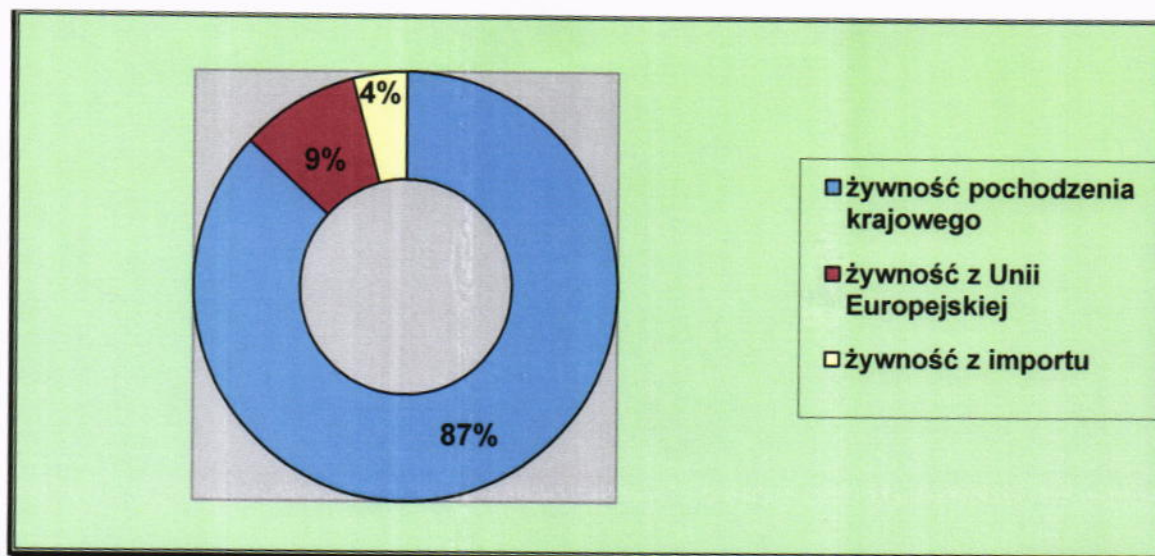
W związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli przeprowadzonych w roku 2014 łącznie wydano 84 decyzje administracyjne oraz nałożono 28 mandatów na łączną kwotę 3100 zł. Ponadto wystosowano 17 wystąpień do przedsiębiorców i kierownictwa zakładów.

2. Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością produkowanych i wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego.

W roku 2014 łącznie zbadano laboratoryjnie 121 próbek, w tym 96 próbek żywności, 3 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 4 próbki posiłków (w tym 1 posiłek obiadowy oraz 1 całodzienną rację pokarmową składającą się ze śniadania, obiadu i kolacji), 15 próbek sanitarnych oraz 3 próbki kosmetyków.

Struktura zbadanych próbek żywności ze względu na pochodzenie

W zakładach produkcji żywności pobrano 13 próbek, w tym 8 próbek żywności i 5 próbek sanitarnych, w zakładach obrotu żywnością pobrano 90 próbek, w tym 74 próbki żywności krajowej, 11 próbek żywności z UE, 5 próbek żywności z importu. Wyniki badań 2 próbek z asortymentu „*Ryby, owoce morza i ich przetwory*” z UE pobranych w supermarkecie wykazały niezgodności z przepisami prawa (zawyżoną zawartość rtęci), wyniki badań 1 próbki suplement diety i 1 próbki środka specjalnego przeznaczenia żywieniowego z importu wykazały niezgodności z wymaganiami prawa (deklarowana zawartość magnezu, wapnia, cynku niezgodna z wartością rzeczywistą).

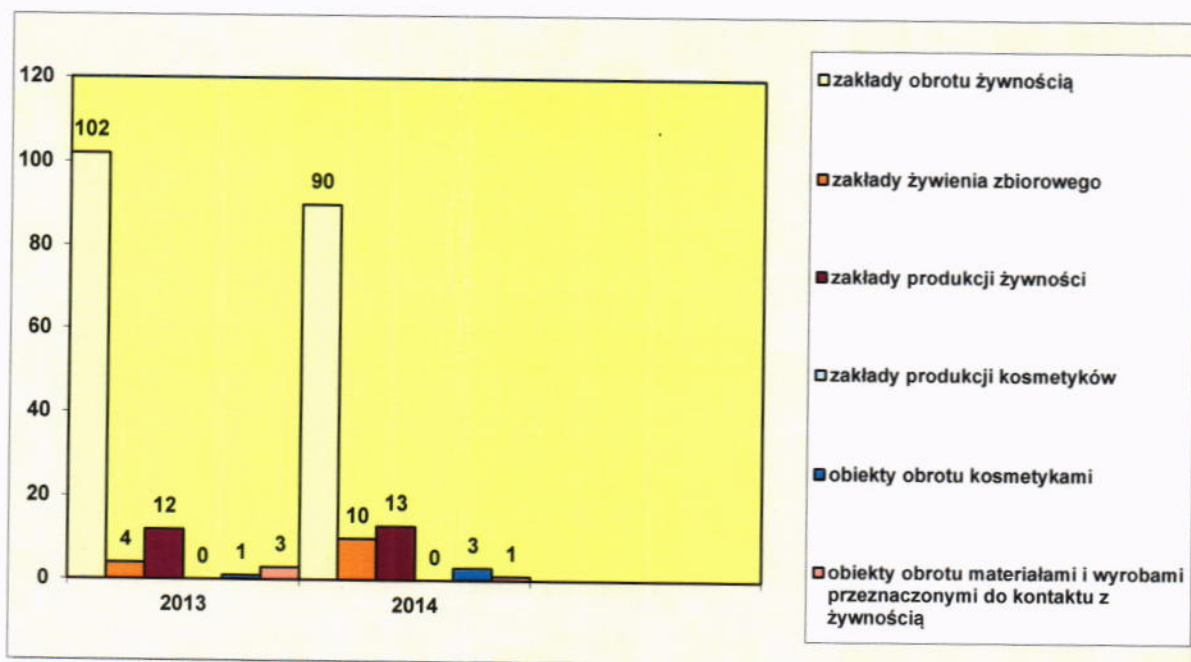
W zakładach żywienia zbiorowego pobrano 10 próbek wymazów sanitarnych. Wyniki badań nie wykazały niezgodności z przepisami prawa, w 3 próbkach wymazów sanitarnych stwierdzono niezgodności z wartościami wynikającymi z zasad GHP/GMP, tj. zawyżoną ogólną liczbę drobnoustrojów.

W obiektach obrotu materiałami i wyrobami pobrano 1 próbkę materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz w zakładach obrotu kosmetykami pobrano 3 próbki kosmetyków.

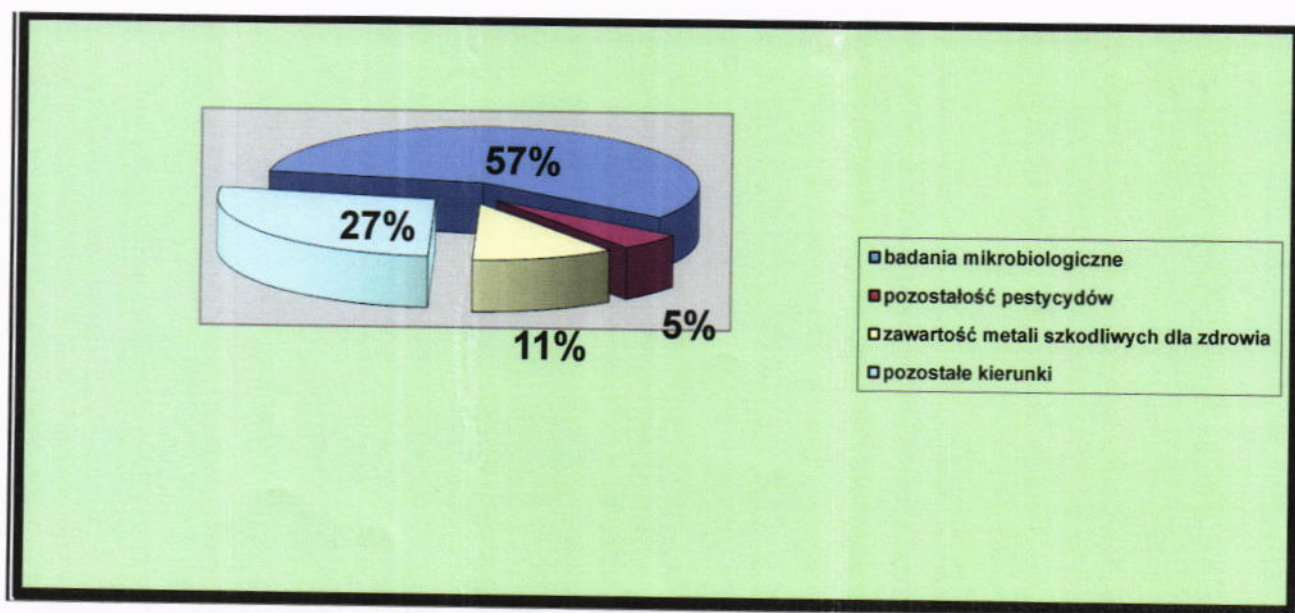
Szczegółowe informacje odnośnie zbadanych asortymentów i kierunków badań przedstawiono na nw. wykresach

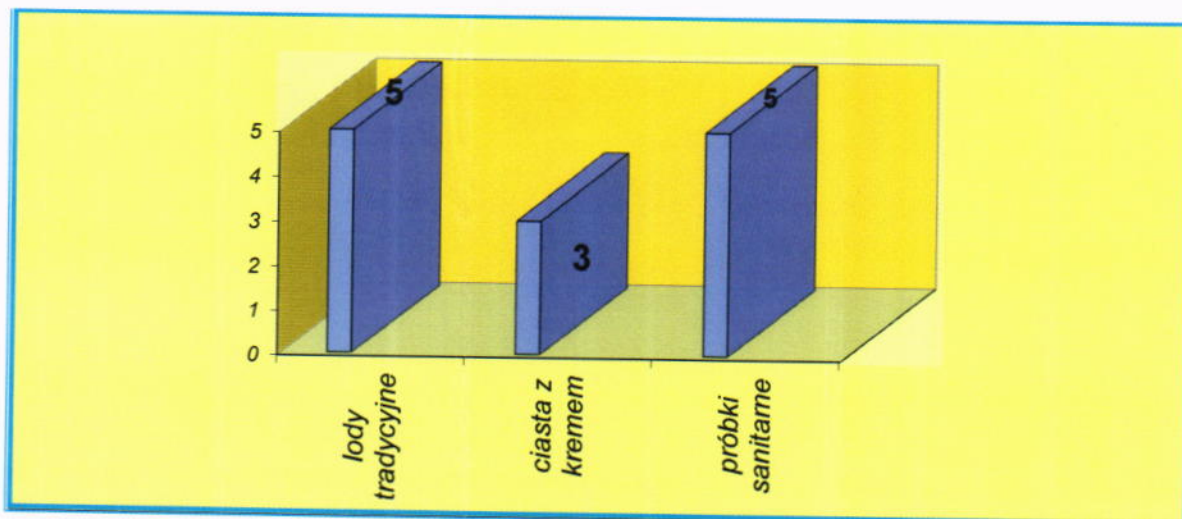
Liczba próbek pobranych w poszczególnych grupach obiektów w roku 2013 i 2014

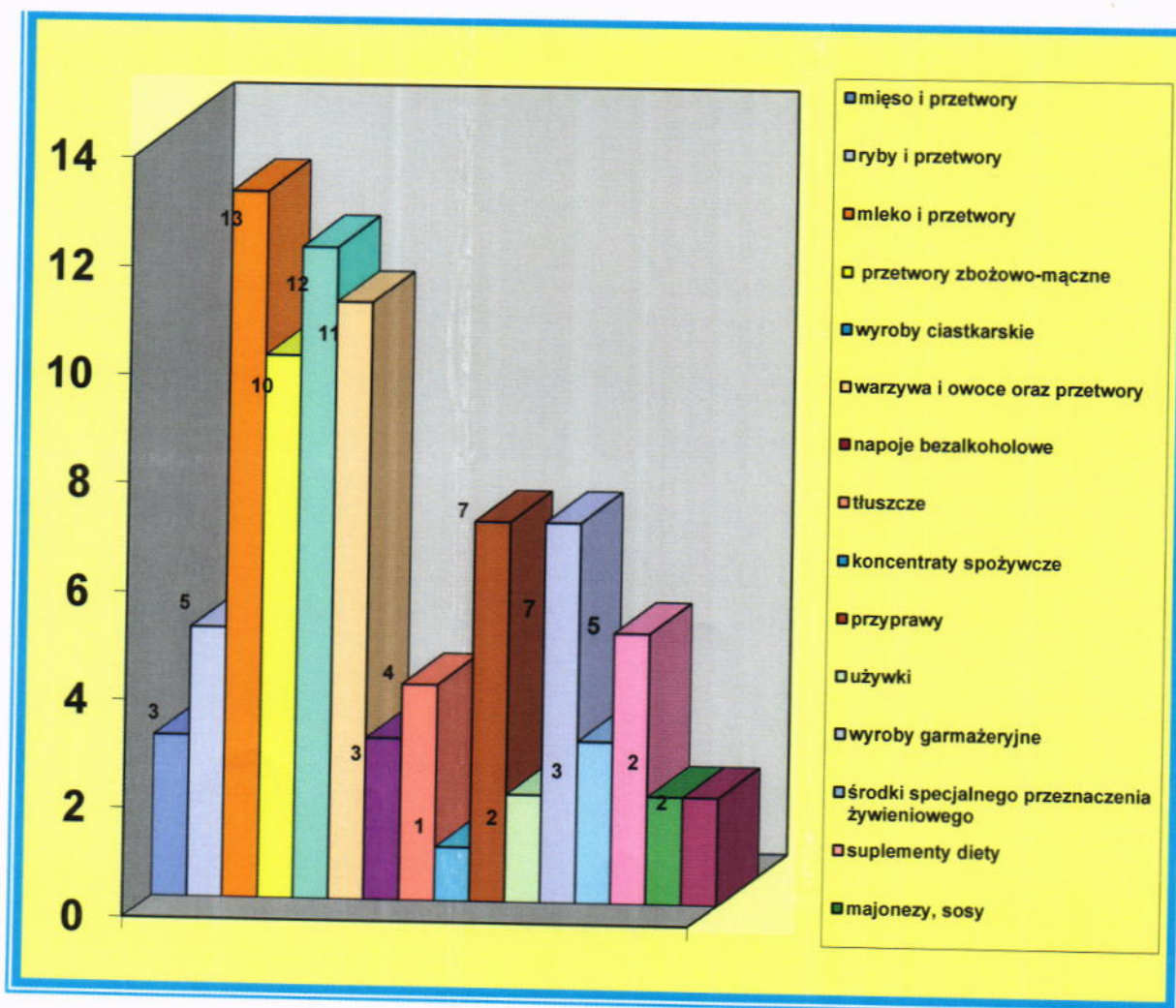
Struktura zbadanych w 2014 roku próbek żywności ze względu na kierunek badań

Liczba i asortyment próbek pobieranych w zakładach produkcji żywności w roku 2014

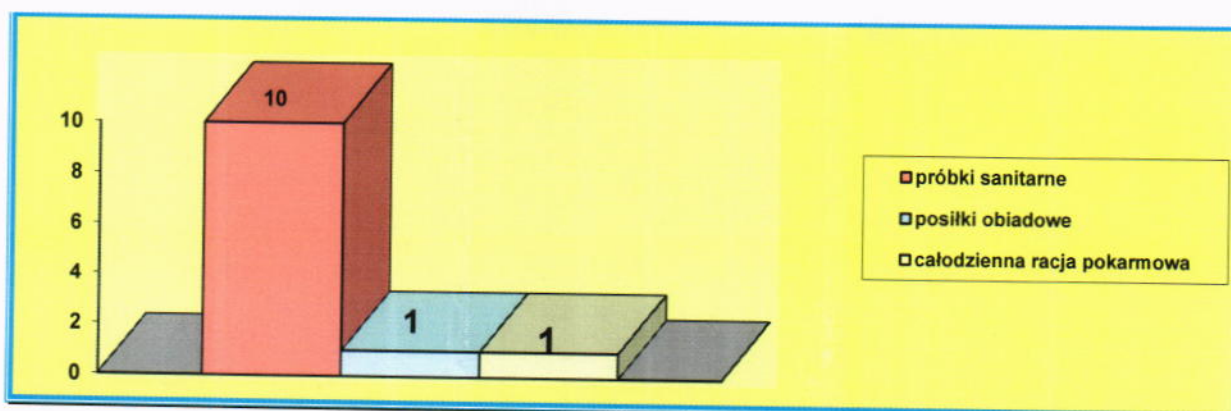

Liczba i asortyment próbek pobieranych w zakładach obrotu żywnością w roku 2014

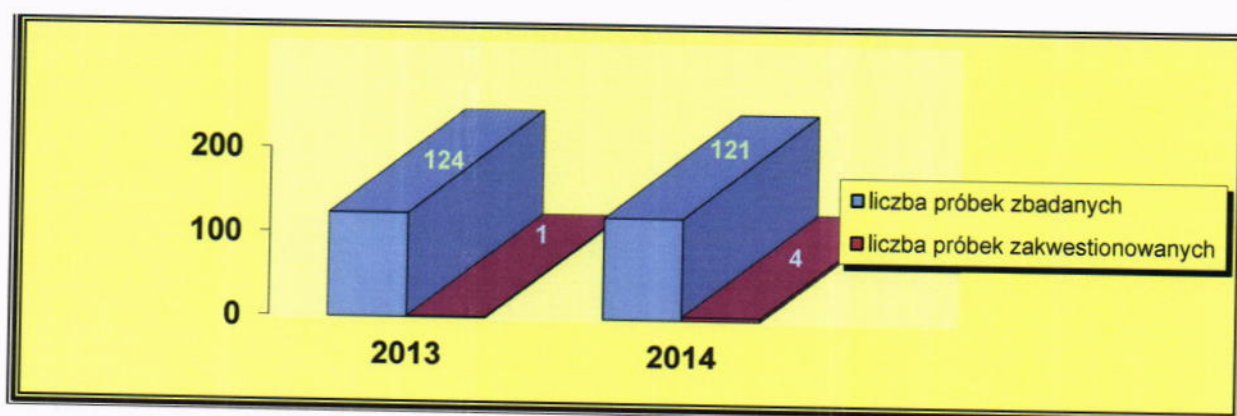

Liczba i asortyment próbek pobranych w zakładach żywienia zbiorowego w roku 2014

Liczba zbadanych próbek i próbek kwestionowanych ze względu na naruszenie przepisów prawa żywnościowego w stosunku do roku 2013

III. Nadzór nad jakością zdrowotną produktów z importu wwożonych na teren powiatu grajewskiego.

W 2014 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie wpłynął wniosek o dokonanie granicznej kontroli sanitarnej partii wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością. W związku z powyższym przeprowadzono kontrolę w miejscu docelowego przeznaczenia, sporządzono protokół kontroli przywożonej z zagranicy partii produktów i wydano świadectwo spełnienia wymagań zdrowotnych

IV. Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego..

Badaniami sposobu żywienia w 2014 roku objęto 36 obiektów żywienia zamkniętego, co stanowi 78,26 % ogółu tego typu zakładów ujętych w ewidencji (w 2013r. badaniami objęto 37 obiektów, co stanowiło 84,62 % wszystkich obiektów tego typu). Ponadto sposób żywienia oceniono w 1 zakładzie żywienia zbiorowego otwartego przyrządzającego posiłki w ramach świadczonych usług cateringowych). Ocenę sposobu i jakości żywienia przeprowadzono w:

- 4 domach wczasowych,
- 1 domu pomocy społecznej z żywieniem cateringowym
- 19 stołówek szkolnych, w tym 12 z żywieniem cateringowym
- 4 stołówek na koloniach i obozach,
- 6 przedszkolach, w tym 3 z żywieniem cateringowym
- 2 zakładach usług cateringowych.
- 1 zakładzie żywienia zbiorowego otwartego

W 2014r. laboratoryjnie oceniono 1 próbkę posiłku obiadowego pobranego w szkole oraz 3 próbki stanowiące całodzienną rację pokarmową przeznaczoną dla pacjentów Szpitala Ogólnego w Grajewie pobraną w zakładzie usług cateringowych. W próbkach oznaczono wartość energetyczną, zawartość białka, tłuszczu, węglowodanów, procentowy udział energii z białka i z tłuszczu oraz zawartość NaCl, w całodzienniej racji pokarmowej oznaczono zawartość wapnia i żelaza.

Wyniki badań próbek posiłku i racji pokarmowej wykazały niezgodności z zasadami racjonalnego żywienia, tj. we wszystkich próbkach stwierdzono zawyżoną zawartość soli. Wyniki badań racji pokarmowej wykazały duże odstępstwa między wynikami laboratoryjnymi a obliczeniami teoretycznymi dla kaloryczności śniadań, zawartości tłuszczu w śniadaniu i zawartości białka w kolacji oraz obniżony udział energii z białka w kolacji i zawyżony udział energii z tłuszczu w śniadaniu.

Wyniki badań próbki posiłku obiadowego wykazały duże odstępstwa w zawartości białka i tłuszczu w stosunku do wartości deklarowanych.

Ocenę żywienia pacjentów Szpitala Ogólnego w Grajewie przeprowadzono także na podstawie analizy zestawienia dekadowego produktów wykorzystanych do przyrządzania potraw przez firmę cateringową – wyniki analizy wykazały zawyżoną wartość energetyczną i niezgodne z zaleceniami spożycie żelaza i wapnia (za wysokie) oraz witaminy C (za niskie) i za wysoki udział energii z tłuszczu.

Wystosowano 2 wystąpienia informujące o stwierdzonych niezgodnościach z zasadami racjonalnego żywienia i wskazujące na konieczność podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.

W 2014 r. oceniono 40 jadłospisów, zakwestionowano 4, co stanowi 10% ogółu zbadanych (w 2013r. – 23,25%). Najczęściej przyczyną kwestionowania była zbyt mała ilość lub brak dodatków owocowo-warzywnych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie sposobu żywienia do osób odpowiedzialnych za organizację żywienia, dyrektorów lub właścicieli kontrolowanych zakładów wystosowano łącznie 6 wystąpień, w których m.in. wskazano na skutki stwierdzanych nieprawidłowości dla rozwoju i zdrowia, przypomniano znaczenie racjonalnego żywienia dla zdrowia człowieka oraz wskazywano na konieczność podjęcia działań celem usunięcia stwierdzanych nieprawidłowości.

V. Działalność administracyjna i represyjna będąca wynikiem urzędowych kontroli żywności na przestrzeni lat 2012-2014

Rok	Ilość obiektów ewidencji	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość wydanych decyzji	Ilość mandatów	Suma mandatów
2012	495	683	92	32	4450
2013	454	588	92	31	3750
2014	538	517	84	28	3100

VI. Wnioski

1. W roku 2014 nie stwierdzono obiektów ocenionych na podstawie jednolitych kryteriów zawartych w arkuszach oceny stanu sanitarnego jako niezgodne z wymaganiami, również kontrole z wykorzystaniem arkusza oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/ materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeważnie wykazywały kategorię ryzyka niską lub średnią, jednak nadal w obiektach żywności i żywienia stwierdza się nieprawidłowości stanowiące naruszenie przepisów prawnych. W związku z powyższym konieczna jest kontynuacja działań mających na celu mobilizację przedsiębiorców do poprawy sytuacji w powyższym zakresie, a także konsekwentne egzekwowanie od przedsiębiorców nakładanych obowiązków prawa żywnościowego.

2. W porównaniu do roku 2013 stwierdzono wzrost odsetka kwestionowanych prób środków spożywczych wprowadzanych do obrotu na terenie powiatu grajewskiego,

3. Nie stwierdzono znaczących zmian w zakresie wdrażania systemów jakości w nadzorowanych zakładach żywności i żywienia (w stosunku do roku 2013 odsetek zakładów spełniających zasady GHP i GMP nieznacznie się zmniejszył, Stwierdzono wzrost zakładów z wdrożonymi procedurami opartymi na zasadach HACCP. Jednakże pomimo, iż liczba obiektów, w których działają systemy samokontroli wzrasta, to odsetek w każdej z grup zaniżają zakłady posiadające sformalizowany i opisany system kontroli zagrożeń, który jednak nie jest stosowany w praktyce. Pewna część zakładów nie wykazuje ponadto postępów w implementacji procedur opartych na zasadach HACCP, co tłumaczy wciąż wysoki odsetek obiektów, które są „w trakcie” wdrażania systemów samokontroli.

W części zakładów system HACCP wdrażany jest w oparciu o poradnik. Konieczne jest kontynuowanie działań w powyższym zakresie.

4. W roku 2014 stwierdzono poprawę jakości żywienia w placówkach zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego o czym świadczy znaczne zmniejszenie odsetka kwestionowanych jadłospisów. W roku 2013 zakwestionowano 23,26% jadłospisów, natomiast w roku 2014 – 10% jednak nadal odsetek kwestionowanych jadłospisów jest wysoki. Szczególnie niepokojący jest fakt, iż stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły żywienia dzieci i młodzieży, w tym dzieci w przedszkolach. Z uwagi na powyższe konieczne jest kontynuowanie działań w powyższym zakresie.

EPIDEMIOLOGIA

Ocena podmiotów wykonujących działalność leczniczą w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych i zapobiegania chorobom zakaźnym.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą na terenie powiatu grajewskiego. W 2014 roku pełniono nadzór nad 44 placówkami, w tym:

Działalność lecznicza wykonywana przez podmioty lecznicze

- Przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie – 14
- ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, inne ogółem – 2

Działalność leczniczą wykonywana przez praktykę zawodową

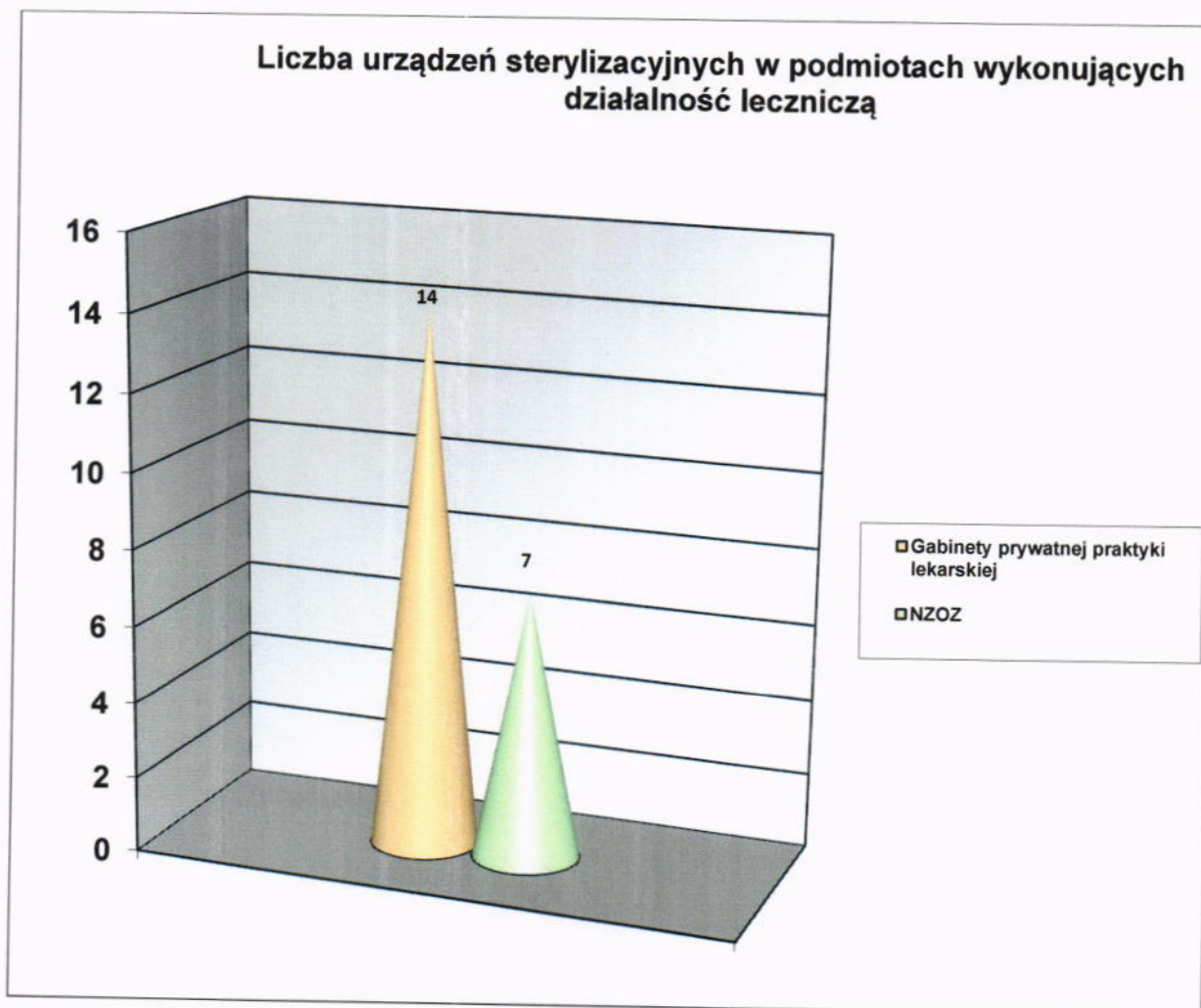
- indywidualne praktyki lekarskie ogółem – 22
- indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie ogółem – 5
- indywidualne specjalistyczne praktyki pielęgniarek - 1

Podmioty lecznicze oceniane były w zakresie stanu sanitarno-technicznego, przestrzegania reżimu p/epidemicznego, w tym prawidłowości prowadzonych procesów sterylizacji, dezynfekcji i postępowania z odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego.

W 2014 roku pracownicy Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie przeprowadzili 88 kontroli sanitarnych w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Nie wydano decyzji zobowiązujących do poprawy stanu sanitarno – technicznego, nałożono 1 mandat karny na sumę 50 złotych, za nie przestrzeganie procedury sanitarnej dotyczącej przechowywania narzędzi stomatologicznych po sterylizacji, w jednym z niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej, nieprawidłowości te zostały usunięte w trybie natychmiastowym. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i urządzeń wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą należy określić jako dobry.

21 placówek wykonujących działalność leczniczą przy użyciu narzędzi, materiału i sprzętu wielokrotnego użytku wyposażone są w autoklawy do sterylizacji. W trakcie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że sterylizacja prowadzona jest skutecznie, zgodnie z opracowanymi procedurami, co również potwierdza dokumentacja z zakresu sterylizacji (wyniki kontroli biologicznych, chemicznych, wydruki automatyczne fizycznych parametrów sterylizacji). Podmioty, które nie wykonują sterylizacji we własnym zakresie zawarły umowy z placówkami na wykonywanie powyższej usługi. We wszystkich nadzorowanych placówkach stosowane są prawidłowe opakowania sterylizacyjne, przestrzegane są daty przechowywania sprzętu po sterylizacji.

Gospodarka odpadami niebezpiecznymi pochodzenia medycznego prowadzona jest prawidłowo w miejscu ich wytwarzania i składowania. Wszystkie placówki, w których wytwarzane są odpady medyczne mają wydzielone pomieszczenia i urządzenia do przechowywania odpadów, oraz podpisane umowy z firmami świadczącymi usługi w zakresie odbioru i utylizacji odpadów medycznych.

Choroby zakaźne

Na terenie powiatu grajewskiego sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych w 2014r. była stabilna. Największy spadek zachorowań odnotowuje się w przypadku grypy, w stosunku do ubiegłego roku ilość zachorowań spadła o 2647 przypadków. W występowaniu niektórych chorób takich jak: różyczka i krztusiec obserwujemy niewielki spadek w porównaniu do poprzedniego roku.

Ilość zgłoszonych przypadków ospy wietrznej znacznie wzrosła w stosunku do 2013r. Ilość zachorowań na boreliozę utrzymuje się na poziomie zbliżonym do ubiegłego roku.

W 2014 roku zostało zgłoszonych ogółem 496 zachorowań, przeprowadzono 252 wywiadów epidemiologicznych, pozostałe zgłoszenia chorób, nie wymagały opracowania.

**SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA Z TERENU POWIATOWEJ STACJI
SANITARNO -EPIDEMIOLOGICZNEJ W GRAJEWIE ZA 2014r.**

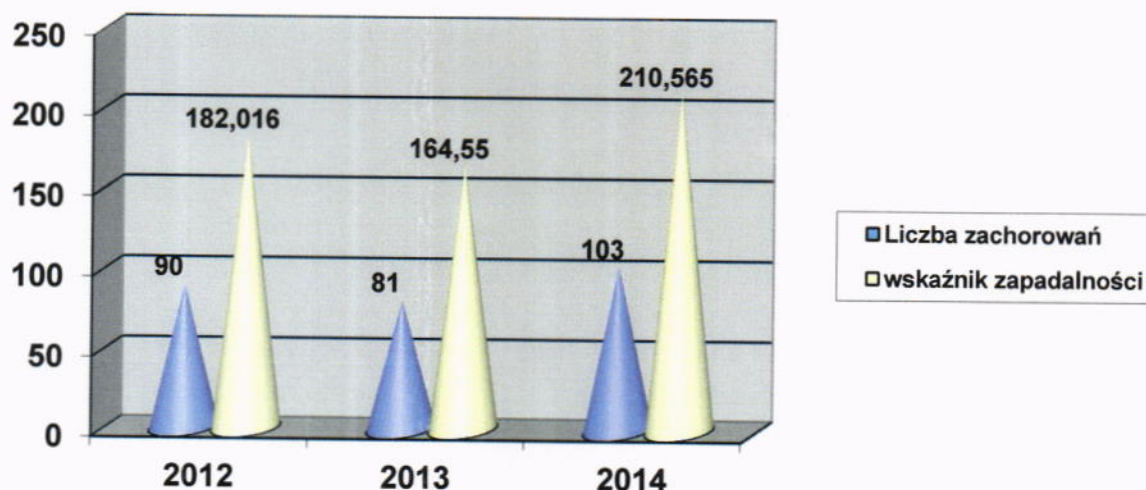
Lp	Jednostka chorobowa	Zachorowania	Wskaźnik zapadalności
1.	Salmonellozy zatrucia pokarmowe	15	30,664
2.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe(ogółem) wywołane przez E. coli biegunkotwórczą	3	6,132
3.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe(ogółem) wywołane przez E.coli inną i BNO	1	2,044
4.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile	1	2,044
5.	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	1	2,044
6.	Giardioza (lamblioza)	1	2,044
7.	Wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy	32	65,418
8.	Wirusowe zakażenia jelitowe inne określone	2	4,088
9.	Wirusowe zakażenia jelitowe nie określone	2	4,088
10.	Wirusowe zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2	15	30,664
11.	Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem	3	6,132
12.	Biegunka i zapalenie żołądkowo – jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	2	4,088
13.	Płonica	17	34,753
14.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna – ogółem	2	4,088
15.	Choroba wywołana przez Streptococcus pyogenes, inwazyjna - Róża	2	4,088
16.	Borelioza z Lyme	103	210,565
17.	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	11	22,487
18.	Kleszczowe zapalenie mózgu	2	4,088
19.	Ospa wietrzna	178	363,889
20.	Różyczka	2	4,088
21.	Wirusowe zapalenie wątroby typu B przewlekłe i BNO	2	4,088
22.	Wirusowe zapalenie wątroby typu C: wg definicji przypadku – 2014r.	3	6,132
23.	Nowo wykryte zakażenia HIV	3	6,132
24.	Grypa	Ogółem – 2501	5,112
		0-4 – 689	1,408
		5-14 – 696	1,422
		15-64-935	1,911

27.	Grypa	Ogółem – 5148	10,458
		0-4 – 1354	2,750
		5-14 – 1404	2,852
		15-64-1899	3,857
		65>491	997,460

1. Zachorowalność na boreliozę w latach 2012/ 2014

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2012	90	182,016
2013	81	164,550
2014	103	210,565

Zachorowania na boreliozę w latach 2012/2014

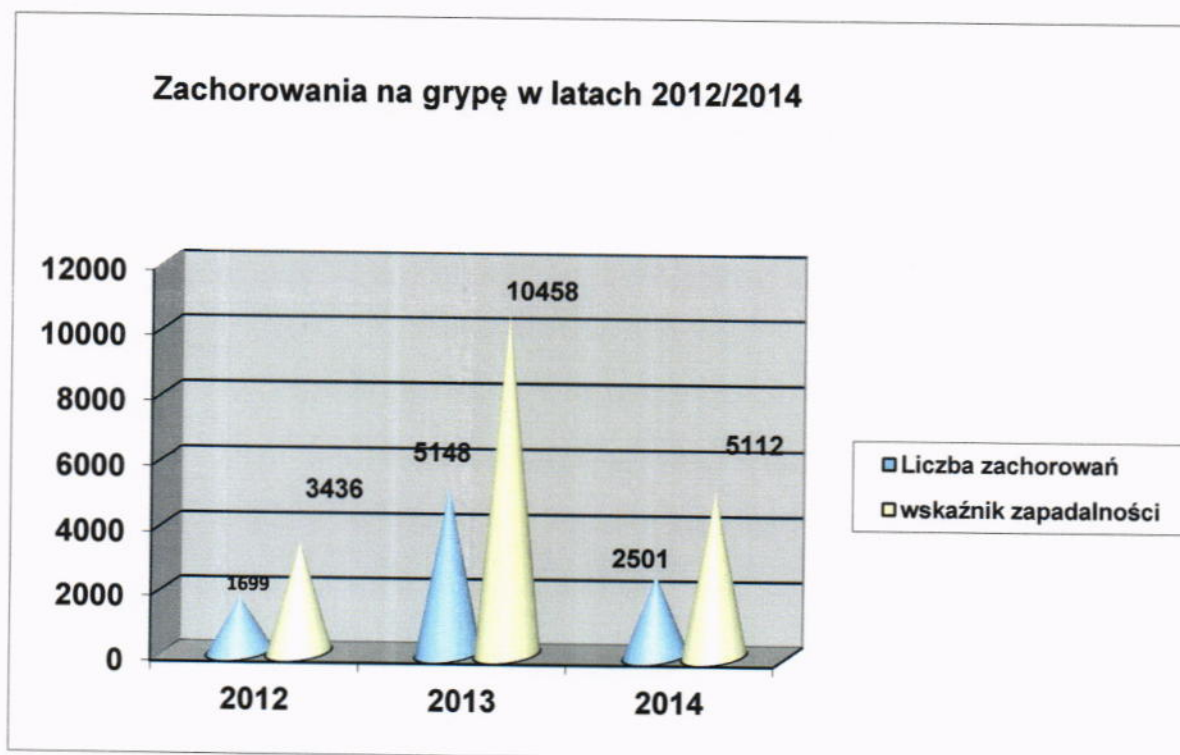

Powiat grajewski jest terenem endemicznym dla boreliozy, zachorowania są związane z istnieniem terenów przyrodniczych, w których krążą przenoszące zakażenia kleszcze, w 2014r. możemy zaobserwować niewielki wzrost zachorowań na boreliozę w stosunku do 2013 roku.

2. Zachorowalność na grypę w latach 2012/2014

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2012	1699	3436
2013	5148	10458
2014	2501	5112

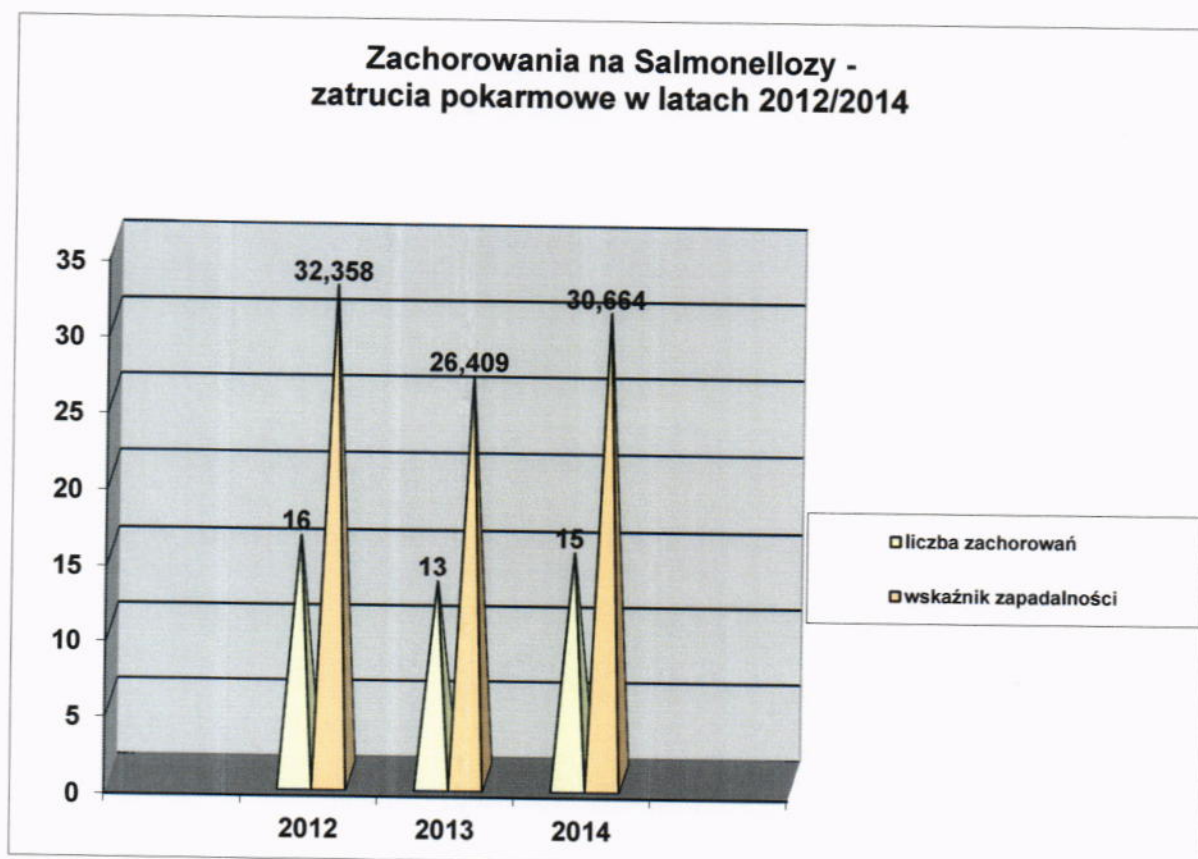

Na podstawie przedstawionego wykresu możemy stwierdzić, iż w 2014r. wystąpił znaczny spadek zachorowań na grypę, wzmożoną zachorowalność odnotowano w miesiącach od listopada do marca. W ciągu całego roku nie zarejestrowano ani jednego przypadku zachorowania na grypę wywołaną wirusem AH1N1.

Według MZ - 54 sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych za rok 2014 na terenie powiatu grajewskiego zaszczepiło się p/grypie sezonowej 1021 osób w różnych przedziałach wiekowych.

3. Zachorowalność na Salmonellozy – zatrucia pokarmowe w latach 2012/ 2014

rok	Liczba zachorowań	Wskaźnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców
2012	16	32,358
2013	13	26,409
2014	15	30,664

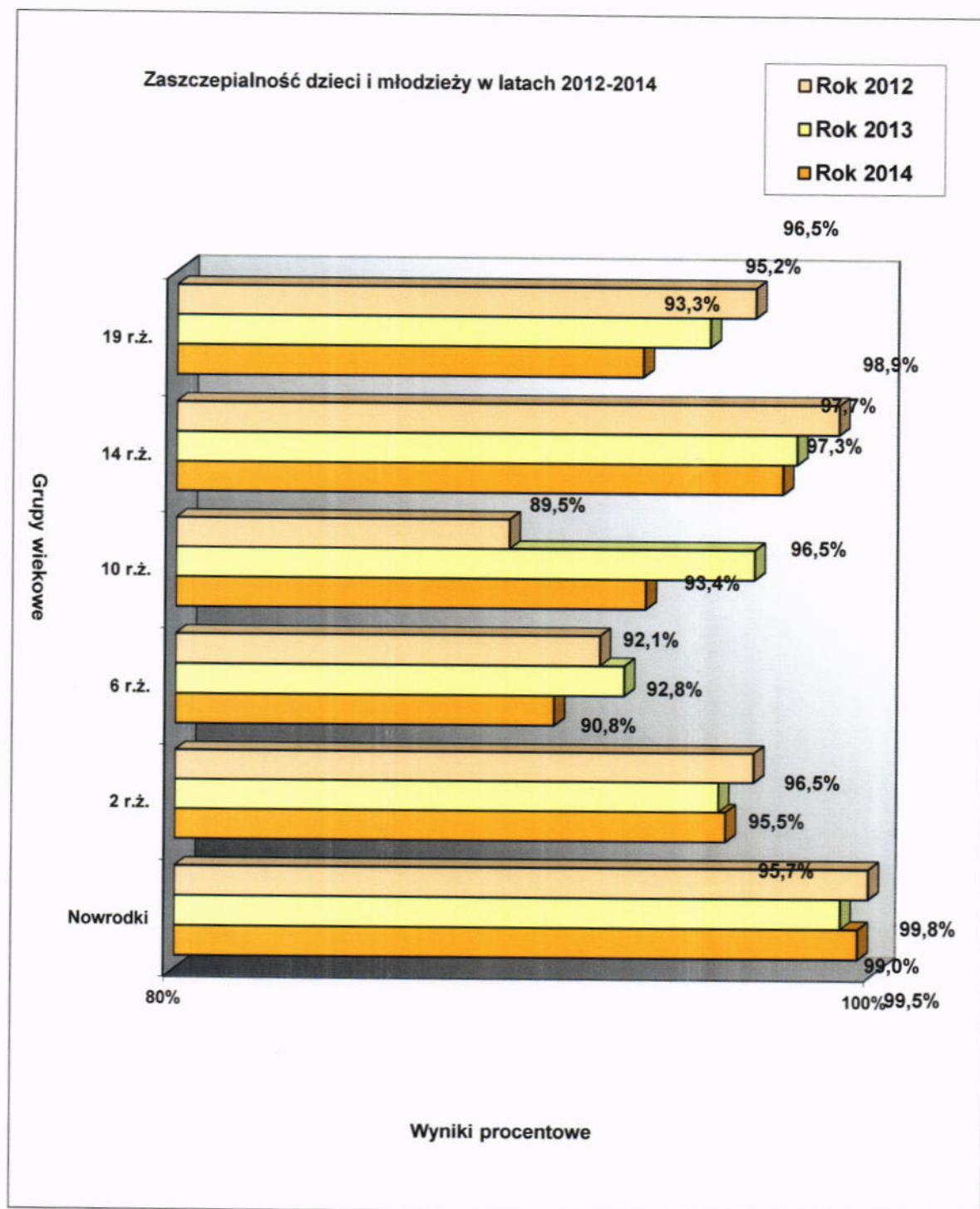

Na przestrzeni 3 lat liczba zachorowań na zakażenia wywołane pałeczkami *Salmonella* utrzymuje się na podobnym poziomie. Wiek osób zakażonych waha się od 8 miesięcy do 39 roku życia. Wśród tych zachorowań nie wystąpiły rodzinne ani zbiorowe ogniska zatruc pokarmowych.

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych

Na terenie powiatu grajewskiego znajduje się 19 punktów szczepień. W 2014 roku przeprowadzono ogółem 24 kontrole. Szczepienia ochronne w 2014 roku były realizowane zgodnie z aktualnym Programem Szczepień Ochronnych, objęto nimi 4314 dzieci i młodzieży szkolnej (dane wg sprawozdania MZ-54 za 2014r.). Na terenie powiatu grajewskiego w 2014r. nie wystąpił żaden odczyn poszczepienny.

HIGIENA KOMUNALNA

Ocena zaopatrzenia ludności powiatu grajewskiego w wodę do spożycia za rok 2014.

W powiecie grajewskim źródłem zaopatrzenia w wodę ludności są wody podziemne. Dokonana ocena jakości wód podziemnych wskazuje, że jakość jej w większości ujęć dla zbadanych parametrów mieści się w klasie II- IV.

W powiecie grajewskim zamieszkuje 48 916 mieszkańców z czego 44 550 osób korzysta z wody z 14 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę nadzorowanych przez PSSE Grajewo i 3 wodociągów nadzorowanych przez PSSE Kolno, PSSE Mońki ,PSSE Łomża

W gminie Wąsosz: 352 osoby korzystały z wodociągu Gnatowo ,
W gminie Radziłów: 50 osób korzysta z wody z wodociągu Nowa Kubra,
W gminie Grajewo : 58 osób korzysta z wody z wodociągu Zalesie oraz 50 osób korzysta z wody z wodociągu Osowiec.

Wszystkie wodociągi objęte były monitoringiem kontrolnym i przeglądowym. Próby wody do badań pobierane były w ustalonych stałych miejscach poboru z częstotliwością zależną od wielkości produkcji wody. Pobrano 59 prób wody w ramach monitoringu kontrolnego oraz 12 prób w ramach monitoringu przeglądowego.

Z wody wodociągowej o niekwestionowanej jakości wody na koniec 2014r. korzystało 42 238 osób tj.94,8%

Z wody wodociągowej o kwestionowanej jakości wody na koniec 2014r. korzystało 2 312 osób tj.5,2 %

Nadal wśród najczęstszych przyczyn kwestionowania wody były ponadnormatywne przekroczenia parametrów: mangan, żelazo, mętność, barwa, amonowy jon, zapach

W trakcie roku 2014 kwestionowano:

kwestionowany mangan			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów/ gmina
3394	7,62	3	Słucz gm.Radziłów Niedźwiadna gm.Szczuczyn Białaszewo gm.Grajewo

kwestionowane żelazo			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów / gmina
7370	16,54	4	Białaszewo gm.Grajewo, Radziłów gm.Radziłów, Szczuczyn m.Szczuczyn Niedźwiadna gm.Szczuczyn

kwestionowana metność			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów / gmina
7370	16,54	4	Białaszewo gm.Grajewo, Radziłów gm.Radziłów, Szczuczyn m.Szczuczyn, Niedźwiadna gm.Szczuczyn

kwestionowany jon amonowy			
liczba ludności	% ludności	liczba wodociągów	nazwa/y wodociągów / gmina
2312	5,19	2	Białaszewo gm.Grajewo, Niedźwiadna gm.Szczuczyn

Zestawienie liczby ludności korzystającej z wody wodociągowej do liczby ludności zamieszkującej miasto/gminę

Miasto	Gmina	Nazwa wodociągu	Liczba ludności korzystającej z wody wodociągowej	Liczba ludności zamieszkującej
Grajewo		Grajewo	21 057	22 246
Szczuczyn		Szczuczyn	3416	3489
Rajgród		Rajgród	1406	1626
	Szczuczyn	Szczuczyn	2779	2892
		Niedźwiadna		
		Wólka		
	Rajgród	Rajgród	2144	3792
	Wąsosz	Zalesie	3883	3883
		Ławsk		
		Wąsosz		
	Radziłów	Ślucz	4951	4951
		Radziłów		
		Święcienin		
		Łoje Awissa		
	Grajewo	Białaszewo	4756	6027
		Wojewodzin		

91% mieszkańców powiatu grajewskiego korzysta z wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia

Wykaz producentów wody zaopatrujących ludność na terenie powiatu grajewskiego

1. Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Grajewie/wodociąg Grajewo/
2. Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Rajgrodzie/wodociąg Rajgród/
3. Gmina Grajewo /wodociąg Wojewodzin i Białaszewo/
4. Zakład Komunalny w Radziłowie/wodociąg Radziłów, Ślucz, Łoje Awissa, Święcienin/
5. Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne w Szczuczynie Spółka zo.o –
/wodociąg Szczuczyn, Niedźwiadna, Wólka/
6. Wodociągi Wiejskie sp.zo.o w Łomży/wodociąg Wąsosz, Zalesie, Ławsk/

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie w celu uzyskania poprawy jakości wody wydał 15 decyzji /w tym 10 zmieniających termin/ oraz 2 w celu poprawy stanu technicznego SUW Białaszewo, Wojewodzin, Ławsk.

Nie wydano decyzji unieruchamiających wodociągi - zakazujących korzystania z wody dostarczanej ludności

Wystosowano 2 wystąpienia / dotyczące niewłaściwego zapachu wody w wodociągu Niedźwiadna i na stan techniczny studni w Rajgrodzie. Komunikatów o pogorszeniu jakości wody nie wydano.

W 2014r wydano 48 ocen jakości wody /okresowe i obszarowe/. W wydanych ocenach jakości wody do Władz Miast i Gmin wnoszono o informowanie mieszkańców o jakości wody do spożycia zgodnie z art12 ust.1 i ust 2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001r o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz.U z 2006r Nr 123 poz.858). Właściciele wodociągów informują mieszkańców korzystających z wody wodociągowej o jej jakości poprzez umieszczenie powyższych ocen na tablicach ogłoszeń w swoich urzędach oraz na stronach BIP.

Zgodnie z obowiązującymi wymaganiami zawartymi w rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r.w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U z 2007r Nr 61 poz.417z późn.zm) przedsiębiorstwa wodociągowo – kanalizacyjne realizowały kontrolę wewnętrzną poprzez :

- Wyznaczenie stałych punktów czerpalnych służących do pobierania próbek wody
- Ustalenie częstotliwości badań , zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007r.w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U z 2007r Nr 61 poz.417z późn.zm) w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Grajewie
- Przeprowadzenie badania w zakresie monitoringu kontrolnego i przeglądowego.

O pogorszeniu się jakości wody informowano Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Grajewie telefonicznie i pisemnie. Następnie podejmowano działania mające na celu poprawę jakości wody.

Efektem prowadzonego monitoringu jakości wody , było szybkie stwierdzenie ewentualnych odchyłeń parametrów, a co za tym idzie podjęcie szybkich działań zmierzających do poprawy jej jakości przez administratorów lub prowadzenie postępowania administracyjnego przez PSSE Grajewo.

Uzyskiwano poprawę jakości wody w ciągu roku : poprzez intensywne płukanie sieci, dezynfekcję, wymianę sprzężarek. drobne prace modernizacyjne.

W efekcie prowadzonego postępowania administracyjnego jakość wody powinna ulec poprawie w :

1.Wodociąg Białaszewo- ukończono modernizację SUW

2.Wodociąg Niedźwiadna – rozpoczęto modernizacja SU

W roku 2014 nie zarejestrowano kąpielisk- w ewidencji było **6 miejsc wykorzystywanych do kąpeli**. Badania wody wykonywali organizatorzy tych miejsc. Woda z miejsc wykorzystywanych do kąpeli wg dostarczonych przez organizatorów sprawozdań nadawała się do kąpeli przez cały sezon turystyczny.

Przesyłano do Podlaskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Białymstoku w miarę potrzeb pliki o jakości wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli.

W okresie od czerwca 2014r do połowy września wydano 8 bieżących ocen jakości wody z miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej z zakresu higieny komunalnej

Na terenie powiatu grajewskiego ocenie stanu sanitarno-technicznego podlegały następujące obiekty: placówki służby zdrowia, domy pomocy społecznej, obiekty wczasowo-turystyczne, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne i odnowy biologicznej, dworzec autobusowy i poczekalnia i przystanek PKS, stacja PKP, ustęp publiczny, przystań żeglarska, tereny rekreacyjne, kino, domy kultury, obiekty świadczące usługi noclegowe i gospodarstwa agroturystyczne, obiekty sportowe, domy przedpogrzebowe, pole namiotowe, stacje paliw, cmentarze oraz środki transportu publicznego (autobusy).

W 2014r w ewidencji było 129 obiektów w tym skontrolowano 107 (w tym 88 zlokalizowanych w miastach i 19 zlokalizowanych na terenie wiejskim).

Stan sanitarny obiektów w rozbiciu na gminy przedstawia się następująco:

m. Grajewo - skontrolowano 63 obiekty użyteczności publicznej w tym: 5 terenów rekreacyjnych na których znajduje się 19 piaskownic, 1 ustęp publiczny, 5 obiektów noclegowych, 22 zakładów fryzjerskich, 9 zakładów kosmetycznych, 4 zakłady odnowy biologicznej, 4 zakłady prowadzące więcej niż jedną usługę / np. zakłady fryzjersko-kosmetycznych/, 2 zakłady pogrzebowe, 1 dworzec PKS, 1 Przystanek PKP

Grajewo,

2 obiekty sportowe, 1 stacja paliw, 3 obiekty służby zdrowia, 1 przedsiębiorstwo PKS prowadzące usługi transportowe dla ludzi.

Dokonano kontroli 14 środków transportu w/w przedsiębiorstwa transportu osobowego (autobusów).

Wszystkie obiekty oceniono na koniec roku jako dobre.

gm. Grajewo – skontrolowano 2 obiekty : 1 obiekt noclegowy, 1 przystanek PKP
Obiekty na koniec roku oceniono jako dobre.

m. Rajgród - skontrolowano 18 obiektów – w tym: 2 gospodarstwa agroturystyczne, 5 ośrodków wypoczynkowych, 2 pokoje noclegowe, 1 przystań żeglarską, 1 pole namiotowe, 2 zakłady fryzjerskie, 1 poczekalnię PKS, 1 obiekt służby zdrowia, 1 teren rekreacyjny oraz 2 cmentarze.

W ciągu roku stwierdzono naruszenia w dwóch ośrodkach wczasowych. Na stwierdzone naruszenia zostały wydane decyzje administracyjne, wydane zalecenia zostały wykonane w terminie.

Na koniec roku jeden ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy oceniono jako zły. Wydano decyzję administracyjną z terminem **wykonania 31.05.2015rok.**

gm. Rajgród – skontrolowano 7 obiektów w tym : 2 gospodarstwa agroturystyczne, 4 ośrodki wypoczynkowe , 1 pokoje noclegowe :
Wszystkie obiekty oceniono na koniec roku jako dobre.

m. Szczuczyn – skontrolowano 7 obiektów w tym : 1 teren rekreacyjny , 2 obiekty sportowe, 1 zakład pogrzebowy, 1 cmentarz, 2 zakłady fryzjerskie.
Wszystkie obiekty oceniono na koniec roku jako dobre.

gm. Radziłów – skontrolowano 7 obiektów w tym: 2 zakłady fryzjerskie i 3 cmentarze, 1 gospodarstwa agroturystyczne, 1 usługi pogrzebowe(środek transportu)
Wszystkie obiekty oceniono na koniec roku jako dobre.

gm. Wąsosz – skontrolowano 3 obiekty – 2 cmentarze, 1 gospodarstwo agroturystyczne
Wszystkie obiekty oceniono na koniec roku jako dobre.

Przed rozpoczęciem sezonu „Lato 2014” Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wystosował 15 wystąpień do władz administracyjnych oraz do zarządzających zakładami użyteczności publicznej o wzmożenie nadzoru nad stanem sanitarnym miast i wsi a także nad zakładami użyteczności publicznej.

W wystąpieniach do władz administracyjnych oraz właścicieli terenów przeznaczonych do zabawy dla dzieci wyposażonych w piaskownice, zawarto informacje na temat zagrożeń zakażenia dzieci pasożytami rozwijającymi się w piasku zanieczyszczonym odchodami ptaków i zwierząt domowych.

W 2014r organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Grajewie w zakresie higieny komunalnej przeprowadził 161 kontroli. Na podstawie tych kontroli wydał 24 decyzji merytorycznych i 8 decyzji płatniczych oraz 4 wystąpienia dotyczące stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń obiektów i jedno wystąpienie na jakość wody w wodociągu.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

STAN SANITARNO-HIGIENICZNY PLACÓWEK NAUCZANIA I WYCHOWANIA ORAZ PLACÓWEK WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE POWIATU GRAJEWSKIEGO W 2014 ROKU.

W 2014 roku pod nadzorem Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Grajewie na terenie powiatu grajewskiego było: 47 stałych obiektów oświatowo-wychowawczych (1 żłobek, 4 przedszkola samodzielne, 13 innych form wychowania przedszkolnego, 17 szkół podstawowych samodzielnych, 5 szkół gimnazjalnych samodzielnych, 5 zespołów szkół /2 zespoły w skład których wchodzi: szkoła podstawowa + gimnazjum; 2 zespoły w skład których wchodzi przedszkole + szkoła podstawowa oraz 1 zespół szkół w skład którego wchodzi: przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum/, 1 przedszkole w szkole podstawowej; 1 placówka pracy pozaszkolnej (szkoła muzyczna) oraz 39 placówek wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2014 wpisano do ewidencji obiektów:

1. Żłobek Miejski utworzony w budynku Przedszkola Miejskiego Nr 2 w Grajewie
2. Oddział przedszkolny 5-godzinny dla dzieci 3-4-letnich w Szkole Podstawowej w Wierzbowie -wykazywany jako przedszkole.

W 2014r dokonano 108 kontroli, wydano 6 decyzji administracyjnych (merytorycznych), w tym 2 zmieniające termin wykonania zaleceń. Podczas 4 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, dotyczyły: złego stanu technicznego szkolnych pomieszczeń sanitarnych w 1 szkole podstawowej i w 1 gimnazjum; stanu podłóg korytarza w 1 szkole podstawowej, stanu pomieszczeń magazynku sprzętu sportowego, stanu sufitu i ścian oraz niedostosowanych do zasad ergonomii mebli szkolnych w 1 szkole podstawowej, stanu ścian w klasach w 1 gimnazjum .

Warunki zdrowotne w placówkach nauczania i wychowania określano na podstawie oceny:

- bazy lokalowej w zakresie przygotowania do potrzeb tego typu placówek, zaopatrzenia w instalację:

kanalizacyjną, wodociągową i wentylacyjną;

- stanu higieniczno-sanitarnego i technicznego obiektów;

- organizacji procesu nauczania w zakresie przestrzegania zasad higieny pracy umysłowej ucznia przy

układaniu tygodniowych rozkładów zajęć oraz dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów zgodnie z zasadami ergonomii;

- zgodności gospodarki substancjami i preparatami chemicznymi w szkolnych pracowniach chemicznych z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie;

- form prowadzonego dożywiania w szkołach;

- warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego.

Baza lokalowa i stan sanitarno-techniczny placówek oświatowo-wychowawczych.

W wyniku prowadzonego nadzoru warunki sanitarno-higieniczne w obiektach ulegają systematycznej poprawie. Jednak w dalszym ciągu istnieją placówki działające w obiektach nie spełniających warunków do ich prawidłowego funkcjonowania.

PRZEDMIOT OCENY	ROK 2014	
	Liczba placówek	%
Liczba skontrolowanych obiektów stałych	47	100
Placówki w budynkach nieprzystosowanych	3	6,4%
Budynki w złym stanie technicznym	0	0
Budynki w złym stanie higienicznym	0	0
Placówki w budynkach bez wodociągów	0	0
Placówki w budynkach bez kanalizacji	0	0
Niewystarczająca liczba urządzeń ustępowych	0	0
Korzystanie z ustępów zewnętrznych	0	0

W 2014r odnotowano poprawę warunków higienicznych i zdrowotnych w niżej wymienionych placówkach poprzez:

przeprowadzono remonty bieżące polegające na :

- wylaniu nowej posadzki, ułożeniu płytek, malowaniu ścian-w części pomieszczeń dydaktycznych: w 3 szkołach podstawowych
- malowanie ścian w części pomieszczeń szkolnych w 9 szkołach podstawowych, 3 gimnazjach, w 4 zespołach szkół
- na doprowadzeniu do należytego stanu technicznego podłóg w części pomieszczeń: 1 szkoły

- podstawowej, 1 gimnazjum, 2 zespołów szkół
- dokonano remontu części pomieszczeń sanitarnych poprzez: wylanie posadzki, ułożenie płytek, wymianę urządzeń sanitarnych: w 1 zespole szkół
  - dostosowano pomieszczenie sanitarne do potrzeb osób niepełnosprawnych w 1 zespole szkół:
  - dostosowano wysokość urządzeń sanitarnych dla mniejszych dzieci w 3 szkołach podstawowych:
  - dokonano prac naprawczych w 2 szkołach podstawowych, 3 gimnazjach, 3 zespołach szkół
  - zmodernizowano boiska szkolne przy Szkole Podstawowej w Radziłowie i Gimnazjum w Radziłowie – wykonano 1 kompleks sportowy: kort tenisowy, boisko wielofunkcyjne o nawierzchni poliuretanowej (tartan) do piłki ręcznej, koszykówki, rzutnię do pchnięcia kulą, rzutnię do rzutu oszczepem, rzutnię dorzutu dyskiem i młotem, skocznię do skoku w dal i trójskoku.
  - zakupy - zakupiono nowe meble do 3 oddziałów przedszkolnych zlokalizowanych w 3 samodzielnych szkołach podstawowych.

Ocena realizacji innych form wychowania przedszkolnego

Na terenie powiatu grajewskiego działało w 2014 r. 13 innych form wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego). Wszystkie skontrolowano. Nie stwierdzono naruszeń przepisów prawa.

Ocena warunków higieny procesów nauczania.

Rok	Umieblowanie pomieszczeń do nauki -ocena dostosowania mebli do wzrostu uczniów i przedszkolaków				Tygodniowe rozkłady zajęć -higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych			
	Dostosowanie do wzrostu		Meble niedostosowane		Skontrolowano		Niewłaściwe	
	Liczba zbada- nych stanowisk	Ilość placówek	Liczba uczniów	Ilość szkół	Oddział- łów	Ilość szkół	W ilu oddział- łach	Ilość szkół
2014	502	30	2	1	223	30	8	2

Dożywianie uczniów.

Ze względu na długi okres pobytu w szkole, często wydłużony o czas dojazdu, spożywanie posiłku w szkole staje się koniecznością. Na podstawie danych liczbowych zebranych na temat dożywiania prowadzonego przez szkoły podstawowe (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół) oraz gimnazjalne (samodzielne i wchodzące w skład zespołów szkół) ustalono, że z dożywiania skorzystało:

	posiłki dwudaniowe	posiłki jednodaniowe	śniadania	napój (mleko białe, mleko smakowe,)
2014r.	1694 uczniów	295	22 uczniów	2782 uczniów
W tym 1478 uczniów korzysta z posiłków dofinansowanych przez MOPS, GOPS, OPS				

Gospodarka substancjami i preparatami chemicznymi.

Pod nadzorem PSSE w Grajewie znajdują się 2 pracownie chemiczne zlokalizowane w 2 gimnazjach wchodzących w skład zespołów szkół posiadające niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny. Skontrolowane pracownie chemiczne posiadają aktualne spisy posiadanych niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin, ich karty charakterystyki. Niebezpieczne substancje chemiczne i ich mieszaniny są przechowywane i używane we właściwych warunkach.

Infrastruktura do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach szkolnych.

Liczba placówek		Liczba placówek posiadających tylko:			Liczba placówek posiadających	
W ewidencji	skontrolowanych	salę gimnastyczną	salę rekreacyjną/ zastępczą	boisko sportowe	salę gimnastyczną z boiskiem	szkolny zespół sportowy
		0	0	6	9	13

Ocena przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego 2014/2015.

Dokonano oceny stanu przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. Na 27 szkół w ewidencji skontrolowano 19. Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie skontrolowane placówki są przygotowane do rozpoczęcia nowego roku szkolnego. W czasie wakacji nie przeprowadzano remontów generalnych, dokonano prac konserwatorskich i drobnych remontów.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

Liczba placówek – 39 (wypoczynek zimowy - 6, wypoczynek letni - 33).

W trakcie trwania wypoczynku dokonano 39 kontroli w tym: 9 kontroli wspólnych z Policją (przedstawiciele Komendy Powiatowej Policji w Grajewie i Posterunku Policji w Rajgrodzie) - pod kątem zapewnienia porządku publicznego na terenie wypoczynku dzieci i młodzieży oraz 2 kontroli warunków letniego wypoczynku wspólnie z przedstawicielami Kuratorium Oświaty w Białymstoku Delegatura w Suwałkach.

Wszystkie skontrolowane placówki wypoczynku zapewniły opiekę wychowawczą i medyczną oraz właściwe warunki wypoczynku. Z wypoczynku letniego skorzystało 1421 uczestników, a z zimowego 174.

Higiena Pracy

1. Ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie powiatu grajewskiego.

Głównym celem nadzoru sprawowanego przez pion higieny pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest ustalenie rodzaju czynników szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia człowieka, źródeł ich powstawania oraz stopniowa eliminacja ze środowiska pracy. Natomiast w przypadku braku takich możliwości znaczące ograniczenie ich wpływu na zdrowie zatrudnionych celem zapobieżenia powstawania chorób zawodowych i parazawodowych.

W 2014 roku w ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu grajewskiego figurowało 152 zakładów, zatrudniających 3093 pracowników. Do kontroli ujęto 62 podmiotów skontrolowano 71 zakładów, w których pracowało 2604 osób. W 2014 roku przeprowadzono 71 kontroli sanitarnych.

1.1. Weryfikacja zagrożeń wywołanych czynnikami szkodliwymi dla zdrowia.

Weryfikacja zagrożeń czynnikami szkodliwymi dla zdrowia przeprowadzona na podstawie wyników pomiarów i analiz wykazała, że w warunkach tych czynników pracowało 1619 osób. Na terenie powiatu grajewskiego nie było zakładów, w których przekroczone są normatywy najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłów i związków toksycznych (NDS) i najwyższych dopuszczalnych natężeń wibracji (NDN).

1.2 Nadzór nad czynnikami rakotwórczymi.

W zakresie prowadzonego nadzoru nad realizacją przez pracodawców rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24.07.2012 r w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 4 kontrole w 4 zakładach pracy, w których występują czynniki rakotwórcze. Pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym było 13 osób. W kontakcie z benzenem było 11 osób, a w kontakcie z azbestem było 2 osoby.

Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.3 Nadzór nad prekursorami kategorii 2 i 3, wynikający z nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomani.

Na terenie powiatu grajewskiego w 2014 r w ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców ustawy o przeciwdziałaniu narkomani przeprowadzono 10 kontroli w 10 zakładach, w których wprowadzano do obrotu i stosowano prekursory narkotyków. W 4 zakładach stwierdzono wprowadzanie do obrotu prekursorów kategorii 3. Prekursorów kat 2 nie stosuje się i nie wprowadza się. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.4 Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych.

Na terenie powiatu grajewskiego nie ma zakładów, które po raz pierwszy wprowadzają do obrotu produkty biobójcze. Zakłady, w których wprowadzane są do obrotu produkty biobójcze to sklepy. W 2014 r. przeprowadzono 5 kontroli w 5 zakładach, w których pracowało 26 osób. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.5 Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi w związku z wejściem w życie rozporządzenia REACH w celu zapewnienia swobodnego przepływu substancji chemicznych w ich postaci własnej lub jako składniki preparatów i w wyrobach.

Na terenie powiatu grajewskiego działalność prowadzi 1 producent (zakład produkujący detergent - płyn do mycia naczyń), 33 dystrybutorów oraz działają 42 podmioty stosujące substancje i preparaty chemiczne w działalności zawodowej. Skontrolowano 38 obiektów, w których przeprowadzono 38 kontroli. Podczas kontroli naruszeń nie stwierdzono i nie były wydawane decyzje.

1.6 Nadzór nad kontrolą przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac usuwania bądź zabezpieczania wyrobów zawierających azbest w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032”

W 2014 roku przeprowadzono kontrolę 4 firm zajmujących się usuwaniem wyrobów zawierających azbest (4 kontroli). Podczas 4 kontroli stwierdzono, że zakłady (4) posiadające decyzje Marszałka Województwa Podlaskiego zatwierdzające program gospodarki odpadami wytwarzanymi podczas prowadzonej działalności polegającej na świadczeniu usług w zakresie rozbiórki i remontu obiektów budowlanych zawierających azbest nie wykonywało się prac w tym zakresie od chwili uzyskania w/w decyzji. W tych zakładach nie było pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu, usuwaniu i transporcie wyrobów zawierających azbest.

W związku z tym zakłady te zostały przeniesione do II grupy podziału 3 – stopniowego (bez występowania czynników rakotwórczych)

Skontrolowano 1 zakład w trakcie prac rozbiórkowych płyt azbestowo – betonowych nie mający siedziby na terenie działania PSSE Grajewo. Zakład zatrudnia 2 osoby, które brały udział w pracach rozbiórkowych.

1.7 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach produkujących artykuły spożywcze

W 2014 roku skontrolowano 12 zakłady, w których wykonywane są prace związane z produkcją artykułów spożywczych i przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych.

We wszystkich zakładach warunki pracy na stanowiskach są bezpieczne (nie ma przekroczeń NDS/NDN).

Na doprowadzenie do należytego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń produkcyjnych i higienicznosanitarnych w zakładach wydano 3 decyzje administracyjne (33 nakazy). Na wykonanie pomiarów środowiskowych wydano 3 decyzje (21 nakazów). Na wykonanie badań okresowych pracowników wydano 1 decyzję (1 nakaz)

1.8 Nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle drzewnym

W 2014 roku skontrolowano 9 zakłady, w których wykonywane są prace związane z drewnem i przeprowadzono 9 kontrole sanitarne. W 2 zakładach stwierdzono naruszenia i zostały wydane decyzje. Na doprowadzenia do należytego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń wydano 2 decyzje administracyjne (9 nakazy).

2. Występowanie chorób zawodowych

W 2014 roku na podstawie danych zawartych w orzeczeniach lekarskich, wydawanych przez jednostki służby zdrowia uprawnione do rozpoznawania chorób zawodowych oraz analizy ocen narażenia zawodowego pracowników Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Grajewie wydał 14 decyzji stwierdzających chorobę zawodową. Decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano 2.

Analiza zapadalności na choroby zawodowe na terenie województwa podlaskiego w latach 2011 – 2014.

Nr poz.	Jednostka chorobowa	2011	2012	2013	2014
15	Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	-	-	-	1
26	Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa	6	9	14	13

Wysoka zapadalność na choroby zakaźne i pasożytnicze, głównie boreliozę wśród rolników indywidualnych, jest związana z występowaniem terenów endemicznych siedlisk kleszcza pospolitego, będącego przenosicielem tego schorzenia.

DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA W POWIECIE W ROKU 2014

Działania podejmowane w 2014 roku przez pracownika Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w Grajewie wynikały z założeń Narodowego Programu Zdrowia, programów regionalnych, lokalnych oraz sytuacji epidemiologicznej. Do zadań należało inicjowanie, koordynowanie, realizacja działalności w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

Tematyka działalności oświatowo-zdrowotnej i w zakresie promocji zdrowia dotyczyła:

- profilaktyki chorób układu krążenia
- profilaktyki nowotworowej
- profilaktyki antytytoniowej
- profilaktyki antyalkoholowej
- profilaktyki narkomanii
- profilaktyki HIV/AIDS
- profilaktyki chorób zakaźnych wieku dziecięcego,
- profilaktyki próchnicy i chorób przyzębia
- racjonalnego odżywiania
- higieny osobistej i otoczenia
- propagowania szczepień ochronnych
- promowania zdrowego stylu życia

Programy prozdrowotne i akcje prozdrowotne skierowane były do :

- dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym
- rodziców i opiekunów
- młodzieży szkół gimnazjalnych
- nauczycieli, wychowawców i pedagogów szkolnych
- kobiet w wieku rozrodczym
- pacjentów w zakładach opieki zdrowotnej
- pracowników zakładów pracy, w tym zakładów produkujących i wprowadzających żywność do obrotu
- pracowników służby zdrowia

W roku 2014 realizowano programy o zasięgu krajowym inicjowane przez Główny Inspektorat Sanitarny dotyczące rozwiązywania następujących problemów zdrowotnych.

1. Program „Trzymaj formę”

Program skierowany do młodzieży szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców, którego głównym celem było poszerzenie wiedzy dotyczącej zdrowego żywienia, zbilansowanej diety, aktywności fizycznej, zachowań konsumenckich oraz kształtowanie umiejętności niezbędnych do utrzymania zdrowia i kondycji fizycznej.

2. Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Program skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych, placówek ochrony zdrowia ze szczególnym uwzględnieniem Por. „K” , lekarzy pierwszego kontaktu oraz placówek wypoczynku letniego (kolonie i obozy), ośrodków wypoczynkowych na terenie działalności Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Grajewie.

3. Realizacja działań w ramach programu przedszkolnej edukacji antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”

Program skierowany do dzieci 6 letnich oraz ich rodziców i opiekunów.

4. Realizacja programu „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych oraz do uczniów klas V-VI szkół podstawowych oraz ich rodziców.

5. Realizacja programu „Nie pal przy mnie, proszę”

Program skierowany do uczniów szkół podstawowych oraz ich rodziców

6. Realizacja zadań wynikających z założeń „Krajowego Programu Zwalczenia AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV

Głównym celem działań profilaktycznych był wzrost wiedzy o HIV/AIDS oraz chorób przenoszonych drogą płciową. Działania kierowane były głównie do osób dorosłych, aktywnych seksualnie, żyjących w związku lub planujących związek oraz młodzieży szkół gimnazjalnych oraz ich rodziców.

- Kampania „Jeden test. Dwa życia” w ramach Europejskiego Tygodnia Testowania na HIV.

7. Realizacja programu „Moje dziecko idzie do szkoły”

Program skierowany do dzieci 5-6 letnich w przedszkolach oraz oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, ich rodziców oraz opiekunów.

8. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych. Projekt KIK/68.

Program skierowany jest do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych oraz do ogółu społeczeństwa. Przystąpiło do niego 3 szkoły ponadgimnazjalne na terenie powiatu grajewskiego. Działaniami ogółem objęto w roku 2014 około 1200 osób.

W ramach projektu KIK/68 w trzy szkoły ponadgimnazjalne, przystąpiły do programu „ARS, czyli jak dbać o miłość”.

9. Profilaktyka uzależnień (alkoholizm, narkomania, nikotynizm)

Celem głównym programu było dostarczenie wiadomości na temat szkód zdrowotnych spowodowanych alkoholem oraz używaniem substancji psychotropowych. Profilaktyka uzależnień realizowana jest od wielu lat, w związku z nasilającym się problemem uzależnień wśród młodzieży szkolnej.

10. Realizacja działań w ramach „Letniej szkoły bezpieczeństwa” oraz „Zimowej szkoły bezpieczeństwa”

Działania kierowane były do młodzieży podczas wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na koloniach, obozach jak również wśród uczestników Ośrodków Wypoczynkowych na terenie powiatu grajewskiego. W roku 2014 prowadzone działania podczas ferii zimowych w placówkach, które prowadziły półkolonie, świetlicach szkolnych, domach kultury dotyczyły spotkań, gier, zabaw , konkursów itp. Działania realizowano wspólnie z przedstawicielami Policji z Wydziału Prewencji w Grajewie oraz przedstawicielami KRUS-u.

REALIZACJA INTERWENCJI NIEPROGRAMOWYCH:

1. Interwencja nieprogramowa „Światowy Dzień Zdrowia”
2. Interwencja nieprogramowa „Dni Walki z Rakiem”
3. Interwencja nieprogramowa „Światowy Dzień Walki z AIDS”
4. Interwencja nieprogramowa „Rzuć Palenie Razem z Nami”
5. Interwencja nieprogramowa „Światowy Dzień bez Tytoniu”
6. Interwencja nieprogramowa „Profilaktyka grypy”
7. Interwencja nieprogramowa „Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”
8. Interwencja nieprogramowa „Profilaktyka używania narkotyków w tym środków zastępczych (dopalacze).

INNE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

1. Szczepienia ochronne.
2. zapobieganie chorobom zakaźnym
3. Zapobieganie chorobom brudnych rąk
4. Profilaktyka układu krążenia (nauka pomiarów RR, wyliczanie BMI, nauka pomiarów glukozy we krwi itp.)